

We Begin Again: Rebuilding from the Ruins

Rabbi Avi Strausberg – strausberg@hadar.org

Genesis 7:17-23; Genesis 8:16-17

The Flood continued forty days on the earth, and the waters increased and raised the ark so that it rose above the earth. The waters swelled and increased greatly upon the earth, and the ark drifted upon the waters. When the waters had swelled much more upon the earth, all the highest mountains everywhere under the sky were covered. Fifteen cubits higher did the waters swell, as the mountains were covered.

And all flesh that stirred on earth perished—birds, cattle, beasts, and all the things that swarmed upon the earth, and all mankind. All in whose nostrils was the merest breath of life, all that was on dry land, died. All existence on earth was blotted out—man, cattle, creeping things, and birds of the sky; they were blotted out from the earth. Only Noah was left, and those with him in the ark...

God spoke to Noah, saying, “Come out of the ark, together with your wife, your sons, and

וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל-הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת-הַתֵּבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל-הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל-פְּנֵי הַמַּיִם וַהֲמַיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל-הָאָרֶץ וַיִּכָּסּוּ כָּל-הַהָרִים הַגְּבוּהִים אֲשֶׁר-תַּחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם חֲמִשָּׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְּמַעְלָה גָּבְרוּ הַמַּיִם וַיִּכָּסּוּ הַהָרִים:

וַיָּגֹעַ כָּל-בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ בְּעוֹף הַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל-הַשָּׂרֵץ הַשֹּׁרֵץ עַל-הָאָרֶץ וְכָל הָאָדָם: כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת-רוּחַ חַיִּים בָּאֶפְיוֹ מִכָּל אֲשֶׁר בַּחַרְבָּה מָתוּ וַיָּמָח אֶת-כָּל-הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד-בְּהֵמָה עַד-רֶמֶשׂ וְעַד-עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּמָחוּ מִן-הָאָרֶץ וַיִּשְׁאַר אַךְ-נֹחַ וְאִשְׁרָא אִתּוֹ בַּתֵּבָה:

...

צֵא מִן-הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֶיךָ וְנִשְׁי-בְנֶיךָ אִתְּךָ: כָּל-הַחַיָּה אֲשֶׁר-אִתְּךָ מִכָּל-בָּשָׂר בְּעוֹף הַבְּהֵמָה

your sons' wives. Bring out with you every living thing of all flesh that is with you: birds, animals, and everything that creeps on earth; and let them swarm on the earth and be fertile and increase on earth."	וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ הוּצָא [הַיָּצֵא] אֶתְךָ וְשָׂרָצוּ בָאָרֶץ וּפְרוּ וּרְבוּ עַל־הָאָרֶץ:
--	--

Beresheit Rabba 3:7

Rabbi Judah bar Simon said: it does not say, "It was evening," but "And it was evening." Hence we derive that there was a time-system prior to this. Rabbi Abbahu said: This teaches us that God created worlds and destroyed them, saying, "This one pleases me; those did not please me." Rabbi Pinhas said, Rabbi Abbahu derives this from the verse, "And God saw all that God had made, and behold it was very good," as if to say, "This one pleases me, those others did not please me."	אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר סִימּוֹן, יְהִי עֶרֶב אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא וַיְהִי עֶרֶב, מִכָּאן שֶׁהָיָה סֹדֶר זְמַנִּים קִדְּם לָכֵן. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ מְלִמֵּד שֶׁהָיָה בּוֹרָא עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן, עַד שֶׁבָּרָא אֶת אֵלּוּ, אָמַר דִּין הֵנִין לִי, יִתְהוֹן לֹא הֵנִין לִי. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס טַעְמִיָּה דְּרַבִּי אֲבָהוּ (בְּרַאשִׁית א, לא): וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דִּין הֵנִין לִי יִתְהוֹן לֹא הֵנִין לִי.
---	---

Rabbi Natan Tzvi Finkel, Ohr HaTzafun, excerpts p. 71-73

And so here, it's found that the world was created only out of the ruins, in that God created world after world and said about them, "these do not please me," and destroyed them, God then created this world and said, "this one pleases me," and established it. We are forced to say that also in the destruction of the worlds, there is great wisdom, and from this wisdom, emerged the world that exists. As the Torah writes about this, "The Lord founded the earth by wisdom" (Proverbs 3). However, this is not really destruction at all, rather it is	והרי נמצא מכאן שהעולם לא נברא אלא מתוך החורבן, שמתוך שברא עולם אחר עולם ואמר עליהם: "יתהון לא הניין לי" והחריב אותם, ברא את עולמו שאמר עליו: "דין הניין לי" וקיים אותו, ובעל כורחנו שגם בחורבן העולמות יש חכמה רבה, שמתוך חכמה זו צמח בנין העולם הקיים, שהכתוב אומר עליו: "בחכמה יסד ארץ" (משלי ג). אין זה, איפא, חורבן כלל אלא זוהי דרך החכמה, שעל ידי הנסיונות השונים של בנין העולמות וחורבנם הוקם היסוד שממנו נתבסס העולם. והרי זה דומה ל"הוה אמינא" ומסקנה שבדברי תורה, שגם ב"הוה אמינא" יש התעמקות והבנה ואין להוא למסקנה אלא מתוך שקלא וטריא שב"הוה אמינא".
--	---

the way of wisdom that through the different attempts to build worlds and their destruction that the foundation is established upon which the world is based. And this is similar to "I would've said," and coming to a conclusion with words of Torah, because in the words "I would've said," there is wisdom and death, and the conclusion only comes through the back and forth that is contained in "I would've said."

The Holy One created man in God's image, *b'tzelem elokim* (the divine image), so that a person wouldn't be forced to uphold the commandment of God as with all other creatures, rather implanted within him was the power of free will that he could act in the world according to his desire, and in his hand, was the ability to destroy and create. And we find that in the same way that God comes to wisdom in the founding of the world, through the creation and destruction of 974 worlds, so too man comes to the wisdom of creation and the building of the world through destruction, as we said, this is similar to the idea of "I would've said" and coming to a conclusion, and all of this is only the development and the deepening of wisdom. And this is the essence of what it means for the likeness of a person to be created in the likeness of the Holy One and in this wisdom, man rises above the angels that were not created in God's likeness...

אולם כשברא הקב"ה את האדם יצר אותו בצלמו, בצלם אלקים, שלא יהא מוכרח לקיים צו ה' כדוגמת ברואים אחרים, אלא שיהיה טבוע בו כוח הבחירה ויוכל לפעול ככל העולה ברצונו, בדומה להקב"ה, ובידו להחריב וגם לבנות. ונמצא, איפוא, שכשם שהקב"ה בא לחכמת יסוד הארץ, כביכול, נתוך תתקע"ד עולמות שבראם והחריבם, כן בא האדם אל חכמת היצירה ובנין העולם מתוך החורבן שהוא, כאמור, בבחינת "הוא אמינא" ומסקנה, באשר כל זה אינו אלא התפתחות והתעמקות החכמה. וזהו עיקר משמעותה של דמות האדם שנברא בדמות תבניתו של הקב"ה ובחכמה זו הוא עולה על המלאכים שלא נבראו בדמות זו...

אלא הוא אשר אמרנו שזו דרכו של עולם, שהקב"ה

Rather this is as we said, that this is the way of the world, that the Holy One builds worlds and destroys them, and from amongst the ruins, a new world is established, even higher and more exalted than the prior world. And this is the greatness of man who is created in the image of God. Because human beings also have the power to go from bad to good and from destruction of the world to the repair of the world, after all of the great fallings, she is exalted again and raised higher, raising all of the world with her.	בונה עולמות ומחריבם, ומתוך חורבנם מוקם עולם יותר נעלה ויותר מרומם. וזוהי גדולתו של האדם שנברא בצלם אלקים, שגם הוא בכוחו לבוא מתוך הרע אל הטוב ומתוך חורבן העולם לתיקון העולם, ולאחר כל הירידות הגדולות ביותר הוא מתרומם שוב ומתעלה ומעלה את כל העולם עמו.
When we look at the events of the world, we see that every development of the generations and all spiritual advancement came after a fall and debasement, meaning the building of the worlds comes out of the destruction of worlds... And from here, we will understand that that one should not be amazed that redemption will come and the days of the Messiah after the great fallings during the times of all the generations... "This is the record of Adam's line.—When God created man, God made him in the likeness of God." (Genesis 5:1). From the fact that man was created in the image of God in the sense that she builds worlds and destroys them, and also has the ability to decide whether or not to build or destroy, the generations of man progress, going from periods of destruction to periods of building,	לכשנסתכל בדברי ימי עולם, נראה שכל התפתחות הדורות והישגיהם הרוחניים באו לאחר ירידה ושפל, כלומר, בניין העולמות מתוך חורבנם... ומכאן נבין שגם אין להתפלא האיך אפשר שתבוא הגאולה וימות המשיח לאחר הירידות הגדולות במשך כל הדורות... "זה ספר תולדות האדם ביום ברא אדם בדמות אלקים עשה אותו" (בראשית ה). מכוח זה שהאדם נעשה בצלם אלקים שהוא בונה עולמות ומחריבם ויש גם בידו הבחירה להחריב ולבנות, משתלשלים תולדות האדם בכל הדורות, שהוא בא מן החורבן אל הבנין ומן הטומאה אל הטהרה ומתוך הירידה אל העליה. ומכאן מצח נח מתוך דור המבול; אברהם מתוך דור הפלגה; דור מקבלי התורה מתוך טומאת מצרים וכו' וכו'. וכן תבוא גאולת העולם

from impurity to purity, from falling to rising up. From here, Noah^h arises from amongst the generation of the flood, Abraham from the generation of division (the generation of the flood), the generation that received the Torah from the generation immersed in the impurity of Egypt and so on.

והשתלמות הבריאה והאדם מתוך התמוטטות כל הדורות ושחיתות המין האנושי, ומשם נבוא לתיקון העולם במלכות שדי וליעודי נביאינו: "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיהו י"א).

Adrienne Rich, "All I Cannot Save" from *The Dream of a Common Language*, p. 67

My heart is moved by all I cannot save
So much has been destroyed
I have to cast my lot with those, who, age after age,
Perversely, with no extraordinary
Power, reconstitute the world.

